

Prohlášení předsedkyně Komise životního prostředí Předsednictva Svazu měst a obcí k dopisu ministra Hladíka a ke kalkulačce MŽP

Vážený kolegové starostové,

reaguji tímto na dopis pana ministra Hladíka z 28. července 2024, který byl rozeslán všem obcím do datových schránek.

Je třeba uvést některé věci a tvrzení na pravou míru. Mystifikace veřejnosti a Vás starostů v přímém přenosu přes média i přes dopisy už bylo dost.

1) V dopise se uvádí, že musíme zavést povinný zálohový systém na PET lahve a plechovky proto, že nesplníme sběr plechových obalů od nápojů v roce 2026. Není to pravda. ČR má vyjednanou výjimku s Evropskou komisí na hliník do roku 2035. Každý stát mohl zažádat o jednu výjimku a toho využila řada dalších členských států. Tuto výjimku vyjednálo MŽP za bývalého ministra Richarda Brabce. O tomto se aktuálně MŽP nikde nezmiňuje a dělá, že výjimka neexistuje.

2) V dopise se také uvádí, že si jako obce ekonomicky polepšíte a pro tento účel zpracovalo MŽP kalkulačku, kterou neustále propaguje.

Toto mně velmi zajímalo a zažádala jsem kolegy starosty z různých obcí a měst o poskytnutí dat z roku 2022 a 2023. Tyto samosprávy mají zaveden intenzivní systém třídění tzv. Door to door, nebo-li nádoby na tříděný odpad přímo v domácnostech. Svází je jejich komunální společnost, která disponuje dynamickými váhami na svozových vozidlech. Nemůže tedy nikdo tvrdit, že data z třídění nejsou pravdivé a relevantní.

Výsledek?

Kalkulačka se Vás snaží přesvědčit a oslnit, že po zavedení zálohového systému ještě v dalších letech na tom budete lépe než v roce 2022. Není tomu tak. V doložené tabulce se každý přesvědčí, že v roce 2023 měly tyto obce daleko vyšší odměny a v porovnání s nastíněným vývojem každoročně ztrácejí další a další finance.

Dokonce i s vylepšením za nově zavedené zpoplatnění letáků! Letáky ovšem nemají v kalkulačce co dělat, protože se jedná o papír a se zálohami a plastem to nemá nic společného. V některých obcích se navíc letáky nedistribuuje, data MŽP jsou zavádějící. Sčítají se zde neadekvátně hrušky s jablky. Kalkulačka navíc pro obce a města neznamená žádnou reálnou garanci budoucích příjmů, protože není nijak propojena s legislativou, je tedy bez garance ze strany MŽP.

Kvůli zvýšeným odměnám od Ekokomu v roce 2023 je tam i přehled třídění, aby někdo neargumentoval tím, že tyto obce asi více třídily, takže odměny byly vyšší. V několika případech se naopak třídění občanů meziročně zhoršilo, jinak byly celkové tonáže vyrovnané. Pokud MŽP argumentuje setrváním výše odměn od Ekokomu, kdy však z jeho systému vypadnou na příjmové straně zdroje za nápojové obaly, znamená to citelné zdražení poplatků AOS Ekokom za všechny ostatní obaly. Jehož následkem bude zdražení nákupů lidem u všech balených výrobků, včetně potravin.

Když se podrobně podíváte v tabulce na to přilepšení v podobě 15 % z nevybraných záloh, tak to, co zde představitelé MŽP prezentují „že obce na tom budou finančně výrazně lépe“, tak se ve výsledku jeví jako nepodstatná almužna. Na konferenci Odpady a obce v Hradci Králové ukázala reálný dopad zálohování na náklady pro město prezentace městské společnosti EKO servis Zábřeh. Navýšené náklady pro město plynoucí ze zavedení povinného zálohování byly vyčísleny na 44 - 47 Kč na občana. Zároveň bylo ukázáno, že kompenzace MŽP nejsou odpovídající a městu reálně nepomohou. V další prezentaci bylo ukázáno, že náklady třídíček na separaci ostatních plastů pro obce se zvednou cca o 100 % ([kompletní prezentace lze najít pod tímto odkazem](#)).

Navíc, pokud Vám třeba kvůli zálohám skončí činnost třídíčka a Vaše plasty se budou vozit na vzdálené velké třídící linky, kterých zde má být dle ministra asi jen 40 na celou ČR (

v současnosti máme 130 třídících linek), tak si buďte jistí, že odměna z nevybraných záloh nepokryje zdaleka dopravní náklady tohoto mimořádně lehkého materiálu. Dalším aspektem je fakt, že zbylé plasty, po odklonu PET lahví, nejsou tak recyklovatelné jako PET a nejsou tak hodnotné, případně je jejich cena záporná. I toto se ekonomicky negativně promítne na nákladech obcí za odpadové hospodářství.

Slovenský ministr ŽP nyní navrhuje zredukovat výnos zálohového systému z nevrácených záloh z aktuálních 50 % na 20 %. Jedná se o peníze za obaly, které zálohový systém neuměl sebrat. Není tedy objektivní důvod, proč by měly být odměnou nedostatečně funkčního zálohového systému, a to v takové výši. Návrh ministra Hladíka však dává zálohovému operátorovi dokonce 85 % prostředků záloh za obaly, které systém neumí sebrat. Do obcí směřuje jen 15 %. Jako Svaz jsme proti tomuto opakovaně protestovali, podobně jako řada dalších subjektů. Ministr však nastavení 85:15 nezměnil.

- 3) Jako poslední bod k propagaci zálohového systému ze strany MŽP je třeba uvést na pravou míru, že zavedení záloh na PET lahve a nápojové plechovky neznamená splnění všech cílů sběru a recyklace obalů v komunálních odpadech. Tento postoj je nám dlouhodobě podsouván, ale jedná se jen o dvě komodity, které dohromady činí jen cca 1,3 % komunálních odpadů. V porovnání extrémních nákladů, které zálohování znamená (přes 5,2 mld Kč investičně a 1,5 – 2,0 mld Kč provozně), je to zcela neefektivní cesta. Obce a města potřebují komplexní a nákladově efektivní řešení pro všech 100 % komunálních odpadů.

Pokud pan ministr hovoří o tom, že negativní dopady na obce novela nepřináší, je třeba zmínit citaci samotné vládní Komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů, přímo k této věci: *„Vysoká suma nákladů nutně zatíží všechny dotčené ekonomické subjekty, a to včetně prodejců, obcí, konečných spotřebitelů a státu nevyjímaje. Předkladatel tvrdí, že náklady systému ponесou výrobci. Je zcela evidentní, že výrobci nebudou kvůli zálohovému systému snižovat své marže, zisk, ani své dividendy. Vysoké náklady tohoto nového systému se přenesou na zákazníka a ve svém důsledku povedou k dalšímu nárůstu cen potravin a spotřebního zboží. Související otázkou jsou také realizované investice do třídících linek na odpady ve velkých městech jako Praha, Brno, Ostrava, které byly realizovány v posledních letech v řádu stovek milionů korun. Se zavedením zálohového systému hrozí zmaření části těchto investic a zejména růst nákladů na jejich provoz“* [Plné znění stanoviska Komise LRV pro hodnocení dopadů lze najít na konci článku pod tímto odkazem.](#)

Závěrem je třeba zmínit, že provázanost celého současného odpadového hospodářství je velká a mnohdy starostům uniká, proč vlastně jde zálohový systém proti obcím a občanům. Pouze o zlepšení litteringu a odměnách z nevybraných záloh to skutečně není. Dlouhodobě voláme po komplexním řešení všech komunálních odpadů a kdyby bylo této problematice věnováno tolik času, energie a úsilí, kolik se věnovalo pouze zálohovému systému a dvěma komoditám, tak jsme měli vše vypilováno do detailů včetně řešení recyklačních kapacit v celé ČR.

Se srdečným pozdravem

Ing. Olga Dočkalová

Starostka obce Sudice, Předsedkyně Komise ŽP SMO ČR

Kontakt: starosta@sudice-bk.cz, Tel. 606 136 650